

Karton, van duurzame bossen

Tekst: Tom van der Meer

Foto's: Petter Koubek, Tom van der Meer

►► FrieslandCampina stapt voor alle kartonnen drankverpakkingen in de Benelux over op duurzaam karton met het Forest Stewardship Council-keurmerk (FSC). Appelsientje was het eerste merk en eind 2011 moeten alle kartonnen drinkverpakkingen van het zuivelconcern over zijn. Dat is een ambitieuze doelstelling voor FrieslandCampina en verpakingsleverancier Tetra Pak.

FrieslandCampina heeft jaarlijks honderden miljoenen kartonnen verpakkingen voor dagvers en houdbaar, alleen al in de Benelux. Drankkarton is de meest milieuvriendelijke verpakking. Toch kan het altijd beter. "Om duurzaamheid in verpakkingen te krijgen is FSC het antwoord", stelt Magda Bue-

lens, public affairs & environment director van Tetra Pak Benelux. "Wij vragen onze leveranciers om FSC-hout. Het hout voor de Benelux is voornamelijk afkomstig uit Zweden en Finland." Om het keurmerk te mogen voeren, moet minimaal de helft van het karton afkomstig

zijn van FSC-hout. De rest komt van andere gecontroleerde FSC-bronnen, waarvan vaststaat dat ze duurzaam en verantwoord werken.

"Bij Tetra Pak is de basis van verpakken al duurzaam", zegt Buelens. "Dat begon in 1952 met de Tetra Classic Aseptic verpakkingen, de piramidevormige kartonverpakking, bekend van de schoolmelk."

Tetra Pak heeft het 4R-beleid (renew, reduce, recycle en responsible) en kwam in 2007 met de eerste FSC-verpakking, de Tetra Recart groenteverpakking voor retailer Sainsbury's.

"Duurzaamheid zit bij ons al van oudsher verankerd, in de genen van de veehouders bij onze coöperaties", vertelt Taco Kingma, project manager sustainable business van FrieslandCampina Benelux. Het zuivelconcern in de Benelux heeft

Duurzaam hout uit de bossen bij het Zweedse Örebro.

FrieslandCampina en Tetra Pak samen in FSC

vier hoofdrichtlijnen in de verduurzamingsstrategie, namelijk natuurlijkheid, minder carbon footprint, minder milieudruk van verpakkingen en verduurzaming van de grondstoffenstroom. "Bij verpakkingen ligt de nadruk op het terugbrengen van het gewicht. Dit doen we al jaren, ook met eigen verpakkingstechnologen. Wel staat de functionaliteit van de verpakking, het beschermen van de inhoud, boven alles."

Tetra Pak werkt eveneens aan gewichtsreductie. De laatste tien tot vijftien jaar is het gewicht van karton zo'n tien procent gereduceerd, zonder de stevigheid aan te tasten. Dit kon door minder vezels te gebruiken en tegelijkertijd de productiemethode aan te passen.

Bij de Appelsientje-verpakking is 75 procent karton. Andere kartonnen drinkverpakkingen van het bedrijf zitten maximaal op 85 procent. Overige materialen zijn het aluminium laagje (nodig voor het langdurig en ongekoeld bewaren van het product) en plastic in bijvoorbeeld de coating of de afsluitdoppen. Tetra Pak kijkt hier voortdurend naar. "Zo is het aluminium laagje al veel dunner geworden", stelt Buelens. "Ook hebben we de polyethyleenlagen dunner gemaakt. Verder loopt er een pilotproject met petrochemisch bedrijf Braskem voor groene HDPE (high-density polyethyleen). Dit is plastic op basis van suikerriet. Maar we kijken ook naar andere materialen." FrieslandCampina maakt zelf zoveel mogelijk gebruik van monomaterialen en herbruikbare, hernieuwbare materialen die te recyclen zijn. Kingma: "Denk daarbij ook aan bijvoorbeeld trays. Daarnaast willen we ongewenst materiaal voor verpakkingen zoveel mogelijk vermijden."

Samenwerking

Voor verduurzaming in de keten vinden beiden samenwerking in de keten absoluut noodzakelijk. Kingma: "Dit staat dan ook bovenaan ons lijstje, zowel met leveranciers als afnemers, de retailers. Met al onze klanten valt te praten over samenwerking." Tetra Pak is een van de belangrijkste leveranciers van de verpakkingen voor FrieslandCampina. De vestigingen Nederland en België zijn in mei 2010 zelf gecertificeerd voor FSC. Vanaf toen kon het bedrijf de FSC-verpakkingen aanbieden aan zijn afnemers in de Benelux. Direct erna zaten FrieslandCampina en Tetra Pak al om de tafel om de mogelijkheden te bespreken. "Wij hebben veel merken in zuivel en sappen", zegt Kingma, "dus vooraf wilden we wel een horizon hebben. Eerst volgde een check met de interne merkverantwoordelijken om te

Taco Kingma (FrieslandCampina Benelux) en Magda Buelens (Tetra Pak Benelux).

kijken hoe snel alle merken op FSC konden overstappen. Voor Appelsientje kozen we voor zo snel mogelijk. Daarna volgen Campina, Friesche Vlag, Chocomel, Fristi, Optimel, Vifit, Goedmorgen!, Mona, Campina Boerenland, CoolBest, DubbelFriss en Taksi. Al snel bleek dat alle merken eind 2011 over kunnen zijn. De andere verpakkingleveranciers van het zuivelconcern hebben al toegezegd ook voor die tijd over te gaan.

FSC-beschikbaarheid

Grootste probleem is nu nog de beschikbaarheid van het hout. Slechts 5 procent van de bossen in de wereld produceren FSC-hout. Buelens: "Alhoewel Tetra Pak geen bossen beheert, trachten we toch een actieve rol te spelen om dit aanbod te verhogen. Enerzijds door een duidelijke vraag naar meer FSC-gecertificeerd karton aan onze leveranciers. Anderzijds hebben we een partnership met het Wereld Natuur Fonds, waarbij we onder meer meewerken aan een project om FSC-certificatie voor kleine boseigenaars toegankelijker te maken."

Aanpassingen in de productie bij FrieslandCampina zijn voor de overgang naar FSC niet nodig. Het gaat uitsluitend om de certificatie van de grondstoffen voor de verpakking, dus houtpulp uit een ander bos of certificering van het oorspronkelijke bos. Verder is het net zo sterk en laat het zich net zo goed verwerken op de vullijnen als niet-FSC-karton, alleen is FSC-karton duurzamer. Bij Tetra Pak waren wel enige aanpassingen nodig, juist omdat FSC en niet-FSC twee gescheiden aanvoeren betekenen. Dit hing vooral samen met het juist administreren ervan. FSC heeft een eigen code. Die kon eerst alleen maar manueel in de systemen aangebracht worden, maar dat is nu opgelost.

FrieslandCampina maakt nu aan de retailers duidelijk dat wordt overgestapt op FSC.

Kingma: "Retailers eisen dat ook van ons, mede ook omdat overheden ze daarop aanspreken." Verder zal nog nagedacht worden over initiatieven om de betekenis van het FSC-label bij consumenten te vergroten. "Wij vinden het normaal, onze verantwoordelijkheid te nemen." De consumentenprijs van de drankpakken zal door de wat duurdere verpakkingen overigens niet omhoog gaan. Volgens Kingma worden de investeringen verwerkt in de gehele keten. FSC is steeds bekender bij de consument. Het keurmerk heeft in Nederland een spontane naamsbekendheid van iets meer dan 20 procent en een geholpen naamsbekendheid van 70 procent. Daarmee schaaft het zich bij de bekendste keurmerken. Bovendien is het erkend door NGO's als Greenpeace en het Wereld Natuur Fonds. "Consumenten weten dat het groen is. Nu is het onze taak om lading te geven aan het begrip", zegt Kingma.

Forest Stewardship Council

FSC (Forest Stewardship Council) ontstond in 1993 als keurmerk voor duurzaam hout, voor tuinmeubels en hout in bouwmarkten. Later ging dat ook over op producten, gemaakt van papier en karton. FSC voor verpakkingen houdt in dat de houtvezels voor het karton zijn verkregen van hout dat afkomstig is van duurzaam beheerde bossen en andere gecontroleerde bronnen. Verantwoord bosbeheer betekent een zorgvuldig aanplant-, onderhouds- en kapbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met de biodiversiteit en met de arbeidsomstandigheden ter plaatse. Twintig procent van alle op hout gebaseerde producten in Nederland heeft een FSC-keurmerk. Met de hoeveelheid FSC-verpakkingen van FrieslandCampina erbij neemt dit met een half procent toe.